

Győri Ítéltábla

Az ítélet száma:

Pf.I.20.118/2024/5.

A felperesek:

I. rendű: felperes1

(cím1)

II. rendű: felperes2

(cím1)

A felperesek képviselője:

Szalay Gergő Ügyvédi Iroda

(cím2, eljáró ügyvéd: dr. Szalay Gergő)

Az alperes:

alperes

(cím3)

Az alperes képviselője:

dr. Méhes László ügyvéd

(cím4)

A per tárgya:

személyiségi jogok megsértése

Az elsőfokú bíróság neve és fellebbezéssel támadott határozatának száma:

Veszprémi Törvényszék 7.P.20.258/2024/4. számú ítélet

A fellebbezést előterjesztő fél és a fellebbezés sorszáma:

felperesek; 5.

Í t é l e t

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Köteles az I. és II. r. felperes 15 napon belül megfizetni az alperesnek fejenként 635.000 (hatszázharmincötezer) forint másodfokú perköltséget.

A feljegyzett fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] A II. rendű felperes 2009-től élettársi kapcsolatban élt név1-gyel. 2011-ben az alperes jogelődjéhez, a cég1-hez fordultak annak érdekében, hogy közös gyermekük születhessen. Az intracitoplazmatikus spermium injekálás során idegen donortól származó ivarsejt felhasználásához nem járultak hozzá, szándékuk kettejük ivarsejtjeinek felhasználásával történő megtermékenyítésre irányult. A humán reprodukciós eljárás során név1 négy alkalommal adott mintát. A beültetés 2011. augusztus 15. napján megtörtént. 2012. április 10. napján jött világra az I. rendű felperes.

[2] név1 2012. novemberében DNS analízist végeztetett. Ennek eredménye szerint nem ő az I. r. felperes biológiai apja. Ezt követően kapcsolata megromlott a II. r. felperessel és 2012 novemberében megszűnt az élettársi kapcsolatuk.

[3] 2012. decemberében név1 apaság vélelmének megdöntése iránt pert indított. Az e perben beszerzett szakvélemény az apaságát kizárta, míg a II. r. felperes anyaságát bizonyította. Az első- és másodfokon eljár bíróságok ennek ellenére név1 keresetét elutasították arra hivatkozással, hogy a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. tv. (Csjt.) 43. § (1) bekezdése alapján az apaság vélelmének tartalmi valótlanság címén

történő megtámadása reprodukciós eljáráson alapuló apaság esetén csak kivételesen, akkor vezethet eredményre, ha ahhoz az anya élettársa nem járult hozzá.

[4] A Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott, 2015. május 20-án kelt Pfv.II.21.526/2014/5. számú ítéletével a másodfokú ítéletet az elsőfokú ítéletre is kiterjedően hatályon kívül helyezte és megállapította, hogy az I. r. felperesnek nem név1 az apja.

[5] Az ítélet tényként rögzítette, hogy az I. r. felperes a reprodukciós eljárás során fogant, továbbá, hogy a II. r. felperes és név1 az idegen donorsejttel való megtermékenyítéshez nem járult hozzá.

[6] Az I. r. felperes az apaság vélelmének megdöntése tárgyában hozott jogerős ítélettel szemben 2020. február 6-án az alapperben szerzett szakvélemény aggályos voltára hivatkozással perújítási kérelmet terjesztett elő, kérve a Kúria ítéletének hatályon kívül helyezését és név1 keresetének elutasítását. A Zalaegerszegi Járásbíróság a perújítási kérelmet 2020. március 13-án jogerőre emelkedett I.P.20.104/2020/3. számú végzésével elutasította.

[7] A II. r. felperes 2015. februárjától 2018. áprilisáig büntetés-végrehajtási intézetben tartózkodott. Ebben az időszakban az I. r. felperesről a II. r. felperes édesanyja és húga gondoskodott.

[8] A felperesek keresetükben a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rPtk) 84. § (1) bekezdés a) pontja alapján – figyelemmel a rPtk. 75. § és 76. §-aira – annak megállapítását kérték, hogy az alperes megsértette a II. r. alperes önrendelkezési jogát, ez által az I. és II. r. felperes „egészséges családban éléshez”, valamint a testi és lelki egészséghez fűződő jogát. Kérték, hogy a bíróság kötelezze az alperest a rPtk. 339. § (1) bekezdése és a rPtk. 355. § (1) bekezdése alapján nem vagyoni kárpótlás jogcímén az I. felperes részére 120.000.000 forint és a keresetlevél beadásától a rPtk. 301. § (1) bekezdése szerint számított késedelmi kamata, a II. rendű felperes részére elsődlegesen a rPtk. 339. § (1) bekezdése és a rPtk. 355. § (1) bekezdése alapján nem vagyoni kárpótlás jogcímén, másodlagosan a rPtk. 305. § (1) bekezdése és a rPtk. 310. §-a alapján szerződésszegés, hibás teljesítés alapján kártérítés jogcímén 40.000.000 forint és a keresetlevél beadásától a rPtk. 301. § (1) bekezdése szerint számított késedelmi kamata megfizetésére.

[9] A felperesek a személyhez fűződő jogaikat sértő alperesi magatartást idegen donorsejtnek a fogantatás során történő felhasználásában jelölték meg.

[10] A perfelvételi tárgyaláson (7.P.20.258/2024/4. sz. jegyzőkönyv) akként nyilatkoztak, hogy ugyan az alperes megsértette a II. r. felperes önrendelkezési jogát, de álláspontjuk szerint az e jogsértésből eredő követelésük elévült.

[11] Ez okból keresetüket a megváltoztatva követelésüket nem a II. r. felperes önrendelkezési joga megsértésére alapították, hanem arra hivatkoztak, hogy a jogsértő orvosi beavatkozással az alperes jogelődje megfosztotta az I. r. felperest attól, hogy megtudja, ki a

biológiai apja, ezzel megsértette az „egészséges családban éléshez, valamint testi és lelki egészséghez” fűződő jogát.

[12] Állították, hogy az I. r. felperes fejlődésével egyidejűleg, fokozatosan jelentek meg olyan problémák és nehézségek, melyek befolyásolták az életminőségüket. Az I. r. felperes a biológiai apa megismerésének kizártsága miatt az átlagosnál jobban ragaszkodik a II. r. felpereshez, folyamatosan igényli édesanyja fizikai jelenlétét, rendkívül szorongó, bizonytalan, nehezen nyilvánul meg. Súlyosan traumatizálttá, sérültté vált. Ez közvetett módon a II. r. felperesre is fokozott lelki, fizikai, anyagi terhet ró azon túl, hogy „elvesztette gyermeke édesapját”.

[13] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

[14] Elsődlegesen azzal védekezett, hogy a felperesek követelése elévült, mert a II. r. felperes már a DNS vizsgálatot követően, 2012. novemberében tudomást szerzett arról, hogy az I. r. felperesnek nem az akkori élettársa az édesapja, az I. r. felperes állapotával pedig már jóval a szakértői vizsgálatot megelőzően is tisztában volt.

[15] Cáfolta, hogy megsértette volna a felperesek egészséges családban éléshez, egészséges testi és lelki egészséghez való személyiségi jogát, illetve, hogy a II. r. felperes vonatkozásában szerződészegést követett volna el.

[16] Állította, hogy a beültetés során a legnagyobb gondossággal járt el, szakmai szabályszerűségeket nem követett el, a spermiumok fagyasztására, dokumentálására vonatkozó protokollt maradéktalanul betartotta.

[17] Előadta, nem volt lehetősége meggyőződni arról, hogy a leadott sperma kitől származott. Nem tartotta kizártnak az okozati összefüggést kérdőjelessé téve azt sem, hogy a II. r. felperes testében a petesejtek leszívását követően még érett petesejt maradt, amely 2011. augusztus 12-én és 13-án természetes úton megtermékenyült.

[18] Vitatta, hogy az I. r. felperesnek az anyához való ragaszkodása, a II. r. felperes iránti fokozott kötődése a biológiai apa hiányával állna összefüggésben. Ennek kapcsán utalt arra, hogy a II. r. felperes büntetés-végrehajtási intézetben is tartózkodott.

[19] Álláspontja szerint a felperesek élete nem változott meg jelentősen. Ennek kapcsán arra hivatkozott, hogy a közösségi médiában fellelhető bejegyzések szerint boldog családi életet élnek a II. r. felperes házastársával, az I. r. felperes versenyszerűen sportol, amely nem egyeztethető össze a szorongó, mindentől féltő, szociális kapcsolatot kialakítani képtelen gyermek képével.

[20] A felperesek az alperes elévülési kifogását elutasítani kérték. Álláspontjuk szerint az elévülés a rPtk. 326. § (2) bekezdésére figyelemmel 2022. február 1. napjáig, az I. r. felperesre vonatkozó szakértői vélemény elkészültéig nyugodott, mert csak ekkor jutottak az igényérvényesítéshez szükséges információk birtokába. A II. r. felperes számára a Kúria

2015. május 20-án kelt döntésével vált bizonyossá a jogsértő beavatkozás ténye, azonban a jogsértéssel összefüggésben keletkezett trauma hatása csak a 2022. február 1. napján kelt szakértői vélemény alapján derült ki számukra.

[21] Az elsőfokú bíróság a felperesek keresetét elutasította.

[22] Kötelezte a felpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg az alperesnek személyenként 1.270.000 forint perköltséget, megállapítva, hogy a feljegyzett 1.500.000 forint eljárási illetéket az állam viseli.

[23] Ítélete indokolásában kifejtette, hogy a rPtk. 76. §-a a felperesek által a kereset jogalapjaként megjelölt személyhez fűződő jogok közül az egészség megsértését nevesíti a személyhez fűződő jogok sérelmeként, de az egészséges családban éléshez fűződő jogot az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése által védett családi élet alapjogával összefüggő személyiségi jogként a bírói gyakorlat elismeri.

[24] Az alperes elévülési kifogásának vizsgálatát megelőzően a felperesek által állított jogsértés mibenlétével kapcsolatban kitért arra, hogy a Kúria Pfv.II.21.526/2014/5. számú ítélete ítélt dolognak kizárólag abban a kérdésben minősül, hogy az I. r. felperesnek nem név az apja.

[25] Rögzítette, hogy a felperesek – a módosított keresetük folytán – elsődlegesnek az I. r. felperes személyhez fűződő joga sérelmét tekintik és abból vezetik le a II. r. felperes személyhez fűződő jogának sérelmét – azt állítva, hogy a II. r. felperesnek az önrendelkezési joga megsértéséből eredő igénye elévült –, ugyanakkor az I. r. felperes személyhez fűződő jogát sértő magatartásként ugyanazt az orvosi beavatkozást jelölték meg, amely állításuk szerint a II. r. felperes önrendelkezési jogát sértette.

[26] Kiemelte, hogy az I. r. felperes a személyhez fűződő jogának megsértését arra alapította, hogy az alperes jogelődje a reprodukciós eljárásban a II. r. felperes és név hozzájárulása nélkül idegen donorsejt felhasználásával termékenyítette meg a II. r. felperes petesejtjét, aminek következtében az I. r. felperes soha nem tudhatja meg, hogy ki a biológiai apja. Ennek következményeként a valós apával, valamint az apai családdal való kapcsolat hiánya traumához, pszichés károsodáshoz vezetett. Az I. r. felperes saját személyhez fűződő joga megsértését a II. r. felperes önrendelkezési jogát sértő orvosi beavatkozásból vezette le.

[27] Idézte a Legfelsőbb Bíróság 1/2008. számú PJE határozatát, mely szerint az anya önrendelkezési jogát csorbító orvosi magatartás nem alapozza meg automatikusan az egészségügyi szolgáltató kártérítési felelősségét a gyermekkel szemben. A gyermek saját jogán önállóan érvényesít kárigényt még akkor is, ha ugyanarra az orvosi magatartásra hivatkozik a kárfelelősség alapjaként, ezért annak feltételeit is önállóan, az ő, valamint az egészségügyi szolgáltató, mint károsult – károkozó viszonylatában kell vizsgálni.

[28] A Kúria a 2/2022. Jogegységi Határozatában (JPE.III.60.011/2022/15.) azt is kifejtette, hogy az egészséges gyermek megszületése jogi értelemben kárnak nem

minősíthető, a nem lét még az egészségkárosodott gyermek létehez képest sem értelmezhető előnyösebb állapotként, sem a gyermek, sem a szülők szempontjából.

[29] Kitért arra, hogy a szóban forgó jogelvek a genetikai, teratológiai ártalom következtében fogyatékossgal született gyermek saját jogú kártérítési igénye, illetve a szülők által kártérítésként érvényesíthető felnevelési költség kapcsán kerültek kidolgozásra és ugyan ettől a jelen perbeli helyzet annyiban eltér, hogy a jogellenes magatartásként megjelölt orvosi beavatkozás következtében egészséges gyermek jött a világra, ennek ellenére az idézett jogelveket a jelen jogvitára is irányadónak tekintette arra hivatkozással, hogy – a felperesek logikáját alapul véve – a jogellenes magatartásként állított orvosi beavatkozás nélkül az I. r. felperes nem létezne. Amennyiben ugyanis az alperes jogelődje a II. r. felperes élettársának ivarsejtjével végezte volna el a megtermékenyítést, annak eredményeként egy olyan, másik személy jöhetett volna a világra, aki sem biológiai, sem jogi értelemben nem azonos az I. r. felperessel.

[30] Az elsőfokú bíróság megítélése szerint az I. r. felperes fogantatásának előidézése épp úgy nem minősíthető az I. r. felperes személyhez fűződő jogát sértő magatartásnak, mint ahogy a nem kívánt gyermek megszületése megakadályozásának elmulasztása sem értelmezhető a nem kívánt gyermek személyhez fűződő jogát sértő magatartásként. Ezért a II. r. felperes sérelme nem lehet olyan származékos jogsérelem, amely az I. r. felperes személyhez fűződő joga sérelmének következménye, így a felperesek által állított jogsértés (az idegen donorsejttel való megtermékenyítés) bizonyítottsága esetén is kizárólag a II. r. felperes önrendelkezési jogának és egészséges családban éléshez való jogának sérelme lenne megállapítható.

[31] Ezt követően az alperes az elévülési kifogását vizsgálva a követelés elévülésére tekintettel a keresetet elutasította, és az alperes védekezését az elévülési kifogást meghaladóan érdemben nem vizsgálta, ugyanezen okból mellőzte a felek bizonyítási indítványait is.

[32] Az ítélet ellen a felperesek fellebbeztek, melyben elsődlegesen a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (Pp.) 381. §-a alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára történő utasítását, másodlagosan a Pp. 369. § (3) bekezdése alapján az ítélet megváltoztatásával a keresetüknek történő helytadást kérték.

[33] Az elsőfokú eljárásban kifejtett indokaikra utalva fenntartották azon álláspontjukat, hogy az alperesi jogellenes magatartás a személyhez fűződő jogukat sértette, és követelésük nem évült el.

[34] Tévesnek és iratellenesnek tartották az elsőfokú bíróság azon megállapítását, hogy a jogellenes magatartásként megjelölt orvosi beavatkozás következtében egészséges gyermek jött a világra, aki az életminőségét csak annyiban állítja csökkent értékűnek, hogy nem ismeri a biológiai apját. Állították, hogy nem jött a világra egészséges gyermek az orvosi beavatkozásból, mert a mentális egészség károsodása is egészségkárosodás, és annak az oka, hogy az alperes jogellenes magatartással, idegen donorsejt felhasználásával történt megtermékenyítéssel megfosztotta az I. r. felperest attól, hogy megismerhesse a biológiai

apját, az apai ág és apai család lététől, melynek érzelmi, szociális, és anyagi – öröklési – hatásai is vannak.

[35] Előadták, hogy a létezés és nem létezés kérdéskörét és ezzel kapcsolatos joggyakorlatot (Kúria 2/2022. JEH) nem lehet analógiaként jelen ügyre alkalmazni.

[36] Az idegen donorsejt felhasználása, mint az alperesi jogellenes magatartás mellett legalább ugyanekkora problémának ítélték, hogy az alperes nem tudja megmondani, hogyan történt ez. Feltételezésük szerint az alperes az intézetben található más pároktól származó hímvarsejtet használt fel tévedésből, összecserélve a mintákat. Úgy vélték, ha az alperes szakszerűen járt volna el, a hiba felfedezését követően rövid úton azonosítani lehetett volna, hogy ténylegesen ki az I. r. felperes biológiai apja, így lehetőség lett volna a károkozás ártalmainak csökkentésére, mert az apa, és az apa családja is megismerhető lett volna.

[37] Mindezek alapján vitatták azt az ítéleti megállapítást, hogy az I. r. felperes fogantatásának előidézése épp úgy nem minősíthető az I. r. felperes személyiségi jogát sértő magatartásnak, mint ahogy a nem kívánt gyermek megszületése megakadályozásának elmulasztása sem értelmezhető a nem kívánt gyermek személyiségi jogát sértő magatartásként.

[38] Fenntartották, hogy a személyiségi jogsértést kifejezetten I. r. felperessel szemben követte el az alperes a tényleges apa megismerésétől való megfosztással, az ezzel kapcsolatban felmerülő mentális megterheléssel és problémákkal. Ezzel a II. r. felperes nem lehetett tisztában sem az I. r. felperes születésekor, sem a kúriai ítélet kihirdetésekor, hanem csak és kizárólag azután, miután az I. r. felperes tüneteket produkált és a tünetek mögött lévő okok igazságügyi szakértő útján 2022 februárjában feltárássra kerültek, így ezzel kapcsolatban igényt csak ekkor tudtak érvényesíteni.

[39] Álláspontjuk szerint szakértői bizonyítás kérdése az is, hogy I. r. felperes mikor került abba a helyzetbe, hogy felfoghatta, mi történt vele, és annak milyen hatása van/lesz az életére, így addig a pillanatig nyugodott az elévülés, amíg az I. r. felperes az alperesi jogsértést meg nem értette, következményeivel és annak okával nem szembesült, és saját jogán követelést nem támasztott alperessel szemben, ennek hiányában ugyanis meg lenne fosztva az önálló jogérvényesítés lehetőségétől. Igénye nem származékos, hanem közvetlen és direkt.

[40] Megismételték, hogy a II. r. felperes vonatkozásában csak származékos jogsérelemre hivatkoztak, azt az I. r. felperes jogsérelméből levezetve, mivel álláspontjuk szerint a II. r. felperes saját önrendelkezési jogának megsértésével kapcsolatos igények már elévültek.

[41] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

[42] Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a felperesek fellebbezése nem felel meg a Pp. 371. §-ában foglalt feltételeknek, mert nem adtak elő fellebbezési érvelést és nem jelölték meg a megsértett jogszabályhelyet sem.

[43] Érdemben vitatta azt, hogy idegen donorsejt került felhasználásra, és megismételte azon hivatkozását, hogy az I. r. felperes természetes úton is foganhatott.

[44] Az elévülés nyugvásával kapcsolatos felperesi érveléssel szemben előadta, hogy a felperesek a II. r. felperes tárgyaláson tett előadásából is kitűnően már a szakvélemény elkészültét megelőzően tudomással bírtak arról, hogy az I. r. felperes mentálisan zavart.

[45] A fellebbezés nem alapos.

[46] Az ügy érdemére is kiható eljárási szabálysértés hiányában (Pp. 381. §) nem volt helye az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének és az ítéltábla a felperes másodlagos fellebbezési kérelmét illetően [Pp. 369. § (3) bekezdés] – tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság a helyesen levont jogi következtetése helytálló – nem látott lehetőséget az elsőfokú ítélet megváltoztatására sem.

[47] Az ítéltáblát a fellebbezés elbírálása során a Pp. 370. § (1) bekezdése és 371. § (1) bekezdésének b) pontja alapján kötötte a felperesek fellebbezési érvelése, ezért arról foglалhatott – és fogalt – állást, hogy az alperes azzal, hogy nem név1 ivarsejtjét használta fel a reprodukciós eljárás során megsértette-e az I. r. felperes keresetben nevesített személyhez fűződő jogait, és hogy az ebből fakadó igényük elévülhetett-e.

[48] A felperesek a módosított keresetükben és a fellebbezésükben is kizárólag az I. r. felperes állított jogsérelméből vezették le közvetett módon a II. r. felperes személyhez fűződő jogainak a sérelmét. Az ítéltábla kiemeli, hogy a II. r. felperes önrendelkezési jogának a megsértésére a keresetmódosítás folytán nem hivatkoztak, ezért a II. r. felperes igénye ténybeli és jogi alapjának vizsgálata során is a fentiekre kellett szorítkoznia.

[49] A felperesek módosított kereseti és azzal adekvát fellebbezési érvelése szerint az idegen donorsejt felhasználása, így a tényleges apa megismerésétől való megfosztás miatt sérült az I. r. felperes testi és lelki egészséghez, valamint az egészséges családban éléshez fűződő joga.

[50] Állításuk szerint az I. r. felperes világrajövetelével az a helyzet állt elő, mentális problémáit az okozza, hogy nem tudhatja meg, ki a biológiai apja.

[51] Mindemellett az alperes attól is megfosztotta, hogy apjával egy családban éljen és megismerhesse az apai családját is.

[52] A Csjt. 38. § (1) bekezdése szerint: „Ha a gyermek apja sem az anya házassági köteléke vagy utólagos házassága, sem teljes hatályú apai elismerés, sem pedig reprodukciós eljárás alapján nem állapítható meg, az apaságot bírósági úton lehet megállapítani. Ha a származás reprodukciós eljárás következménye, nincs helye az apaság bírósági úton történő megállapításának azzal a férfival szemben, aki az eljárás lefolytatásához ivarsejtet vagy embriót adományozott.”

[53] Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) 172. § (2) bekezdése kimondja: „Az egészségügyi szolgáltató az ivarsejtek adományozásával összefüggésben kizárólag a 171. § (3) bekezdésében felsorolt személyes és különleges adatokat kezelheti. Az adatkezelés során a személyes adatok közül a névre és lakcímre vonatkozó adat nem, bármely egyéb adat - személyazonosításra alkalmatlan módon - a (3) bekezdésben meghatározottak részére továbbítható. Az egészségügyi szolgáltató a tudomására jutott, de a jogszerű adatkezelés körébe nem tartozó adatok megsemmisítéséről haladéktalanul intézkedik.”

[54] Az ítéltábla döntése indokainak részletezése előtt leszögezi, hogy a Kúria Pfv.II.21.526/2014/5. számú ítélete alapján ítélt dologként kellett elfogadni, azt, hogy az I. r. felperesnek nem név az apja. Tény az is, hogy az I. r. felperes származása reprodukciós eljárás következménye.

[55] Az említett két ténynek perdöntő jelentősége van: az első ténynek azért, mert ez alapján megállapítható, hogy az I. r. felperes nem azonos azzal a (meg nem fogant, így nem létező) személlyel, aki a II. r. felperes és név gyermekeként születhetett volna meg, a második ténynek pedig azért, mert az az idézett Csjt. 38. § (1) bekezdése és az Eütv. 172. § (2) bekezdése alapján kizárja, hogy az I. r. felperes, mint reprodukciós eljárásban ismeretlen donor ivarsejtjének felhasználásával fogant gyermek megismerhesse a biológiai apját.

[56] A fentiekre alapítottn az ítéltábla teljeskörűen osztja az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy az I. r. felperesnek a tervezettől eltérő ivarsejttel történő fogantatása nem minősülhet az I. r. felperes testi és lelki egészségét sértő magatartásnak, hiszen az I. r. felperes léte e beavatkozás eredménye. Az elsőfokú bíróság által is hivatkozott 2/2022. JEH indokolása egyértelműen leszögezi: az emberi élet alkotmányos érték, ami semmilyen körülmények között nem értelmezhető polgári jogi értelemben vett kárként.

[57] A beavatkozás során megfogant I. r. felperes genetikailag különbözik attól a gyermektől, akinek a biológiai apja név lett volna, ezért értelmezhetetlen a felperesek arra történő hivatkozása is, hogy az I. r. felperest milyen jogok illetnék meg, ha név lenne a biológiai apja.

[58] A származás – a fogantatás reprodukciós eljárás következménye – körülményei azt is kizárják, hogy az I. r. felperes a biológiai apjával éljen egy családban, mivel jogszabályi tiltás [Csjt. 38. § (1) bekezdés, Eütv. 172. § (2) bekezdés] folytán nem szerezhethet tudomást biológiai apja személyéről.

[59] A fentiek alapján nem sérült – mert nem sérülhetett – az I. r. felperes az egészséges (a biológiai apával egy) családban éléshez fűződő személyhez fűződő joga sem. név vonatkozásában azért nem illeti meg ez a jog, mert nem tőle származik, biológiai apja vonatkozásában pedig azért nem, mert személyének feltárását a már felhívott jogszabályhelyek azt tiltják.

[60] Az nem kizárt, hogy az I. r. felperes testi és lelki egészséghez fűződő joga sérül (vagy sérült) azáltal, hogy szembesült azzal a ténnyel, miszerint vérszerinti apját nem ismerheti meg

és nem élhet vele egy családban, ugyanakkor az I. r. felperes ezen – esetleges – sérelmének jogellenességét a Csjt. és az Eütv. hivatkozott rendelkezései kizárják.

[61] Az állított személyhez fűződő jogi sérelmével összefüggésben az I. r. felperes azért sem érvényesíthet igényt az alperessel szemben, mert ha az alperes nem a II. r. felperes és név1 rendelkezését figyelmen kívül hagyva jár el (azaz nem idegen ivarsejttel, hanem név1 ivarsejtjével végzi el a megtermékenyítést), akkor nem az I. r. felperes születik meg, hanem egy teljesen más személy, más jogalany. Az alperes az élettársak rendelkezésének megfelelő eljárásának eredménye tehát nem az I. r. felperes léte, hanem az I. r. felperes nemléte és egy másik személy léte lett volna, melyből következően az I. r. felperes személyhez fűződő (a „teljes és egészséges családban éléshez való”) jogának sérelmeit végső soron a „létére” hivatkozva fogalmilag kizártan nem alapíthatja.

[62] Mindezek alapján tehát, mivel az I. r. felperes által érvényesített igény és a per tárgya közt ekként nincs anyagi jogi kapcsolat az I. r. felperest nem illeti meg az alperessel szemben a keresetben érvényesített jog (aktív perbeli legitimáció: keresetőségi jog hiánya) a keresete alaptalan. Ugyanezen okból, miután a II. r. felperes a jogsérelmét az I. r. felperes jogsérelméből vezette le, a II. r. felperes kereset szerinti jogsérelme is kizárt.

[63] Az elsőfokú bíróság ugyanakkor amellet, hogy megállapította, hogy az alperes nem sérthette meg az I. r. felperes – és így származékosan a II. r. felperes – keresetben nevesített személyhez fűződő jogát, az alperes elévülési kifogását is érdemben vizsgálta és a keresetet végül a követelés elévülésére is tekintettel utasította el.

[64] Az ítéltábla leszögezi, hogy az elévülés vizsgálatára akkor kerülhet sor, ha az igény az azt érvényesítő felet megilleteti. Az elévülés csak a felet megillető és a bíróság előtt érvényesített igény esetén értelmezhető. Az igény érvényesíthetősége ekkor pusztán az alperes elévülési kifogása által szűnik meg. Keresetőségi jog hiányában azonban az I. r. felperes – és a származékos igényérvényesítés folytán a II. r. felperes – keresetben megjelölt igényeinek elévülése vizsgálata szükségtelen.

[65] Az ítéltábla a fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából mellőzte az elévülésre vonatkozó megállapításokat. Mivel azonban az elsőfokú ítélet kerestet elutasító rendelkezése helytálló, az ítéletet – az indokolás fenti, részbeni módosításával és kiegészítésével – a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[66] Az eredménytelenül fellebbező felperesek a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelesek az alperes másodfokú perköltsége megfizetésére. Az alperes az ügyvédi munkadíjat a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontjára hivatkozással számította fel. A pertárgy érték alapján megállapítható ügyvédi munkadíjat az ítéltábla az IM. rendelet 3. § (6) bekezdése alkalmazásával felperesenként 500.000 forint + ÁFA összegre mérsékelte, figyelemmel a fellebbezési ellenkérelem tartalmára, amely az elsőfokú eljárásban előadottakhoz képest új érvelést nem tartalmazott, valamint arra, hogy a másodfokú eljárásban egy tárgyalás megtartására került sor.

[67] A feljegyzett fellebbezési illetéket a felperesek személyes költségmentessége folytán a Pp.102. § (6) bekezdése alapján az állam viseli.

Győr, 2024. november 14.

Dr. Lezsák József s. k.

a tanács elnöke

Dr. Molnár Andrea s. k.

előadó bíró

Dr. Sarmon Hedvig s. k.

bíró